HEI'25
Higher Education Intervention 2025

ORCA
organizata për rritjen e cilësisë në arsim

RAPORTI I MONITORIMIT TË QENDRËS PËR NJOHJE DHE INFORMIM AKADEMIK - NARIC *2024*

Publikues:
ORCA – Organizata për Rritjen e Cilësisë në Arsim
orca-ks.org
info@orca-ks.org
Henrik Bariç, Nr. 6, Prishtina

Autore:
Liridona Ademaj

Prishtinë, Korrik 2025

"Ati ynë që je në qiell, jepna fuqinë ta mbajmë gojën mbyllur kur s'kemi gjë për të thënë. Falna durimin të thellojmë një punë përpara se të shkruajmë mbi të! Frymëzona me një ndjenjë të mprehtë të drejtësisë që të flasim jo vetëm me paanësi, por edhe të sillemi ashtu! Shpëtona nga grackat e gramatikës, nga shtrembërimet e gjuhës dhe nga lajthitjet e shtypit. Ashtu qoftë!"

Faik Konica

Përmbajtja

05 **Hyrje**

07 **Përmbledhje Ekzekutive e Raportit**

9 **Njohja e diplomave të fituara jashtë vendit**
12 Diplomat e njohura të nivelit të doktoratës
15 Diplomat e njohura të nivelit master
18 Diplomat e njohura në nivelin e studimeve themelore – bachelor
21 Tabela e plotë e njohjeve sipas niveleve të studimit dhe shteteve origjinë të diplomave
23 Të dhënat për njohjen e diplomave sipas fushës së studimit

26 **Verifikimi i diplomave të fituara në Kosovë**

28 **Sfidat**

39 **E ardhmja e Qendrës NARIC**

42 **Si punon qendra NARIC?**

45 **Baza ligjore dhe procedurat**

Hyrje

Qendra Kombëtare për Njohje dhe Informim Akademik e njohur si qendra NARIC nga anglisht National Academic Recognition and Information Center (tutje qendra NARIC) së bashku me Agjencinë e Kosovës për Akreditim, përbëjnë dy filtrat kyç që mbrojnë cilësinë e arsimit të lartë në Kosovë.

Kjo qendër është përgjegjëse për njohjen e diplomave të fituara jashtë Kosovës, që do të thotë, është mbrojtja e parë nga diplomat false, e sidomos të atyre të doktoratës, bartësit e të cilëve tentojnë të futen në sistemin e arsimit të lartë në Kosovë si profesorë.

Organizata për Rritjen e Cilësisë në Arsim bën monitorimin e vendimeve dhe mbledhjeve të qendrës NARIC, për të siguruar transparencë të procesit. Tutje, përmes projekteve si "Higher Education Intervention 2025" (ang. shkurt HEI25)

dhe “Quality, Accountability, Integrity and Transparency in Higher Education (ang. shkurt QAINT), të mbështetur nga Agjencia Austriake për Zhvillim, është dhënë ndihmë teknike për identifikimin dhe zgjidhjen e vështirësive të qendrës.

Ky raport është ndërtuar mbi monitorimin e punës së qendrës NARIC në vitin 2024. Në kapituj përshkruhen të dhëna për njohjen dhe verifikimin e diplomave, origjinën e diplomave, sfidat dhe të ardhmen e qendrës NARIC.

Përmbledhje Ekzekutive e Raportit

- 720 vendime për *njohje* të *diplomave* janë lëshuar nga Q*endra* NARIC. Tri diploma nuk janë njohur, dy janë nga Shqipëria dhe një nga Kanadaja. Tri diploma të tjera që kanë pasur origjinën në Serbi nuk janë njohur. Një diplomë nga SHBA është njohur përmes vendimit gjyqësor.

- Maqedonia e Veriut është shteti me më së shumti diploma të lëshuara të cilat janë njohur në Kosovë. 289 diploma ose 40% i të gjitha diplomave të njohura në vitin 2024 i takojnë këtij vendi. Shqipëria është shteti i dytë me më së shumti diploma të njohura në Ko*sovë* në vitin 2024, me 115 diploma ose 16%.

- Në Maqedoni të Veriut, Shqipëri dhe Turqi janë fituar 71% e të gjitha diplomave të njohura në vitin 2024.

- Niveli i diplomave të njohura: 148 doktoratë (21%), 350 master (49%), bachelor 212 (29%), dhe shkollim i lartë 9 (1%).

- Më së shumti doktorata të njoh*ur*a *në* 2024 kanë qenë me origjinë nga Maqedonia e Veriut – 72 sosh ose 49% të doktoratave.

- 28% të diplomave të njohura *në* 2024 janë nga fusha e shkencave të mjekësisë dhe sportit, 15% janë nga shkencat sociale, të edukimit dhe humane, dhe 11% nga ekonomia.

- 4188 diploma *të fituara në institucione* arsimore brenda Kosovës janë verifikuar nga qendra NARIC në 2024.

Njohja e diplomave të fituara jashtë vendit

Njohja e diplomës është akt i pranimit të vlefshmërisë të diplomës së fituar jashtë Kosovës. Më poshtë janë të tabelarizuara të dhënat për shtete, fusha të studimit dhe nivele të shkollimit.

Të dhënat për njohjen e diplomave sipas shteteve

720 diploma të fituara jashtë Kosovës janë njohur nga qendra NARIC. Këto diploma janë fituar në 36 shtete të huaja. Në Maqedoni të Veriut, Shqipëri dhe Turqi janë fituar 71% e të gjitha diplomave të njohura në 2024.

10 shtetet prej nga janë njohur më së shumti diploma në tri vitet e fundit:

	2022		2023		2024	
1	Maqedoni e Veriut	278	Maqedoni e Veriut	354	Maqedoni e Veriut	289
2	Shqipëri	200	Shqipëri	152	Shqipëri	115
3	Turqi	122	Turqi	135	Turqi	110
4	Mbretëri e bashkuar	28	SHBA	31	Bosnje dhe Hercegovinë	39
5	SHBA	25	Mbretëri e Bashkuar	30	Kroaci	17
6	Bullgari	13	Itali	25	Bullgari	15
7	Bosnje dhe Hercegovinë	13	Bullgari	18	Hungari	15
8	Gjermani	13	Arabia Saudite	13	Itali	12
9	Francë	12	Hungari	13	Shba	12
10	Kroaci	10	Kroaci	13	Mbretëri e bashkuar	11

Maqedonia e Veriut mbetet shteti favorit i kosovarëve që dëshirojnë të studiojnë jashtë Kosovës. Shtojmë këtu edhe numrin e shumë shqiptaro-maqedonasve që veprojnë në Kosovë, atëherë mund të jetë e pritshme që shteti me më së shumti diploma të lëshuara që janë njohur në vitin 2024 në Kosovë vazhdon të jetë Maqedonia e Veriut.

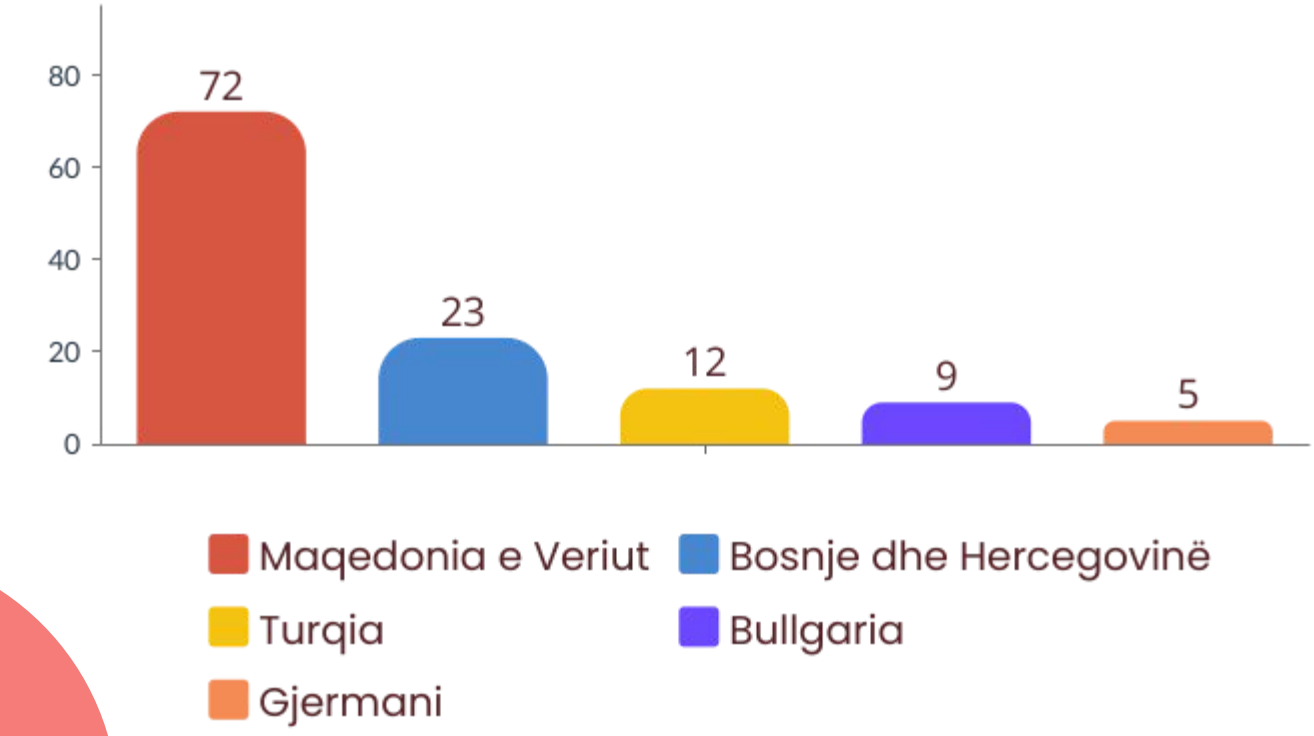
Shqipëria zë vendin e dytë për numrin e diplomave të lëshuara që janë njohur në Kosovë. Institucionet e arsimit të lartë në Shqipëri kanë shumë studentë kosovarë, si dhe prodhojnë profesionistë shqiptarë që vijnë të punojnë në Kosovë.

Turqia është vendi i tretë dhe shumë afër Shqipërisë për sa i përket origjinës së diplomave të njohura në Kosovë në 2024. Një numër i konsiderueshëm i kosovarëve studiojnë në Turqi, dhe shumë shtetas turq kanë filluar të veprojnë në Kosovë – proporcionalisht më shumë se në rastin e shtetasve shqiptarë.

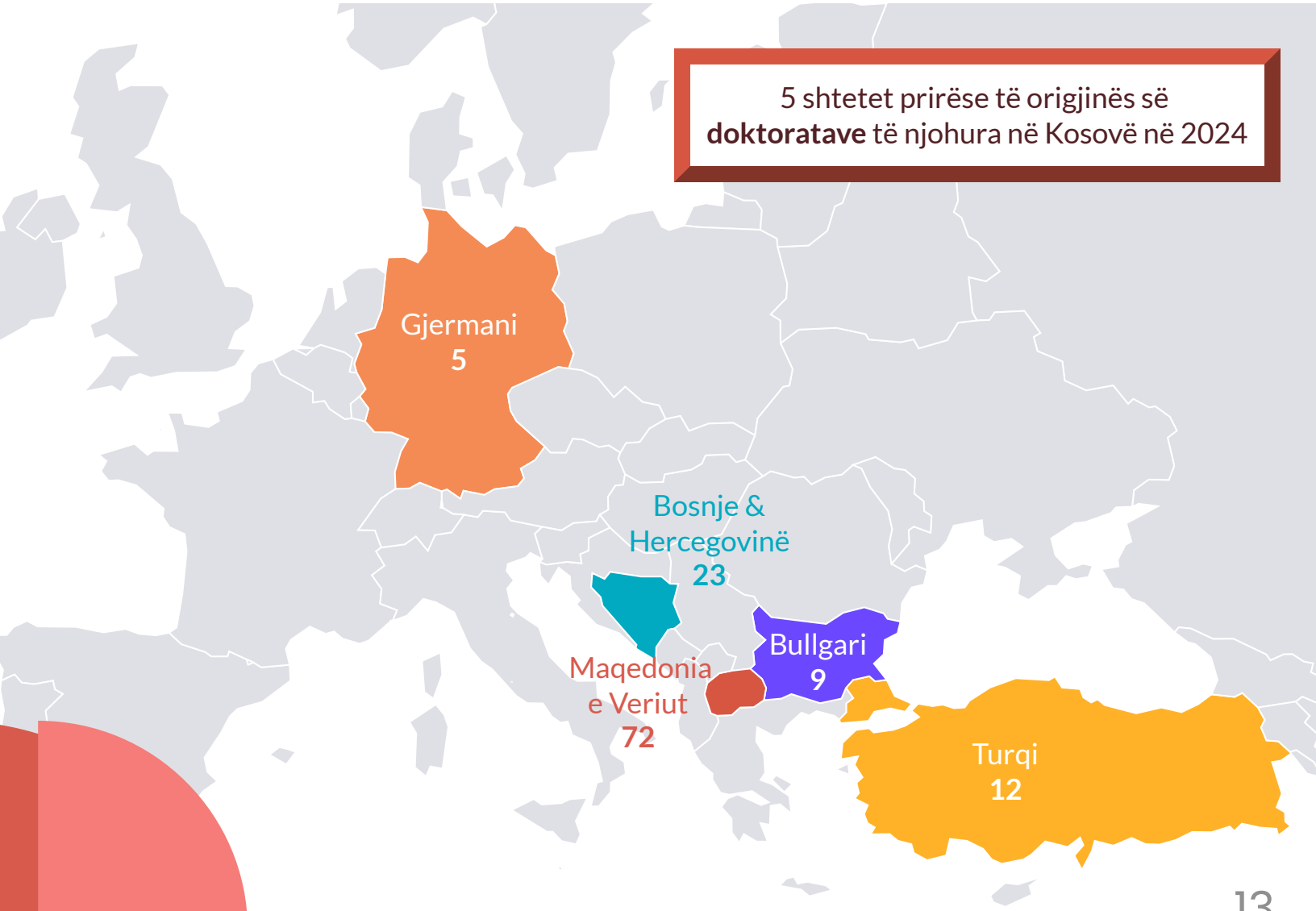
Diplomat e njohura të nivelit të doktoratës

Grada më e rëndësishme shkencore është doktor i shkencës ose i filozofisë, që do të thotë kualifikim i nivelit 8 sipas Kornizës Evropiane të Kualifikimeve. Individët që e posedojnë këtë titull mund të punësohen si profesorë në arsimin e lartë në Kosovë, nëse e kanë edhe një punim shkencor të publikuar në revista ndërkombëtare. ORCA i monitoron me kujdes të shtuar proceset dhe vendimet në zgjedhjet e profesorëve, dhe ka vërejtur në të kaluarën se individë të caktuar kanë tentuar që me diploma të marra në IAL fiktive të rajonit të zgjidhen si profesorë.

5 shtetet prirëse të origjinës së doktoratave të njohura në Kosovë në 2024

Në vitin 2024 janë njohur 148 diploma të nivelit të doktoratës, që përbën 21% të të gjitha diplomave të njohura. Shteti origjinë me më së shumti doktorata të prodhuara që janë njohur në Kosovë është Maqedonia e Veriut, e dyta Bosnje dhe Hercegovina dhe e treta Turqia. Këto tri shtete së bashku i kanë prodhuar 73% të doktoratave të njohura në Kosovë në vitin 2024. Janë 32 shtete të tjera që e përbëjnë 27%-shin e mbetur.

Nëse e krahasojmë me vitin 2023, Maqedonia e Veriut përsëri ishte shteti prej të cilit ishin njohur më së shumti doktorata, në vendin e dytë ishte Shqipëria dhe në vendin e tretë ishte Turqia. Pra mund të vërehet se edhe në vitin 2024, Maqedonia e Veriut prin nga kërkesat për njohje të doktoratës në Kosovë ndërkaq në vendin e dytë ka ndërruar shteti nga Shqipëria në Bosnje dhe Hercegovinë, kurse në vendin e tretë përsëri është Turqia.

5 shtetet prirëse të origjinës së doktoratave në 2 vitet e fundit

2023

1. **Maqedoni e Veriut**
2. **Shqipëri** ↘
3. **Turqi**
4. **Bullgari**
5. **Sllloveni** ↘

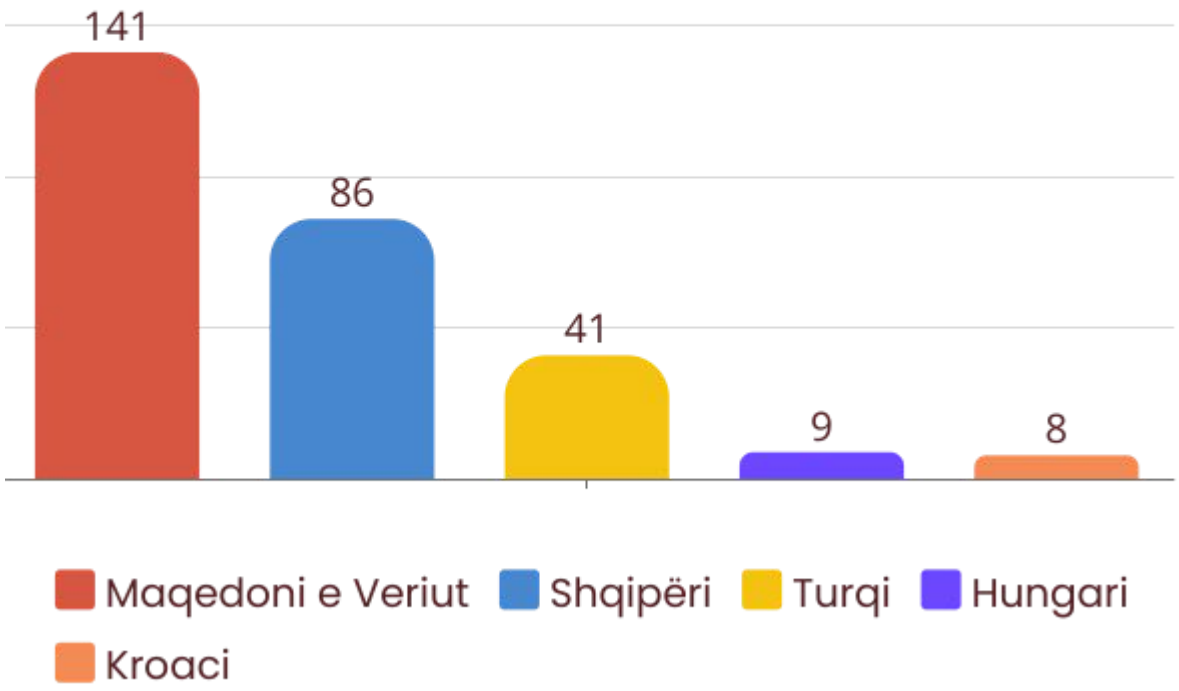
2024

1. **Maqedoni e Veriut**
2. ↗ **Bosnje dhe Hercegovinë**
3. **Turqi**
4. **Bullgari**
5. ↗ **Gjermani**

Diplomat e njohura të nivelit master

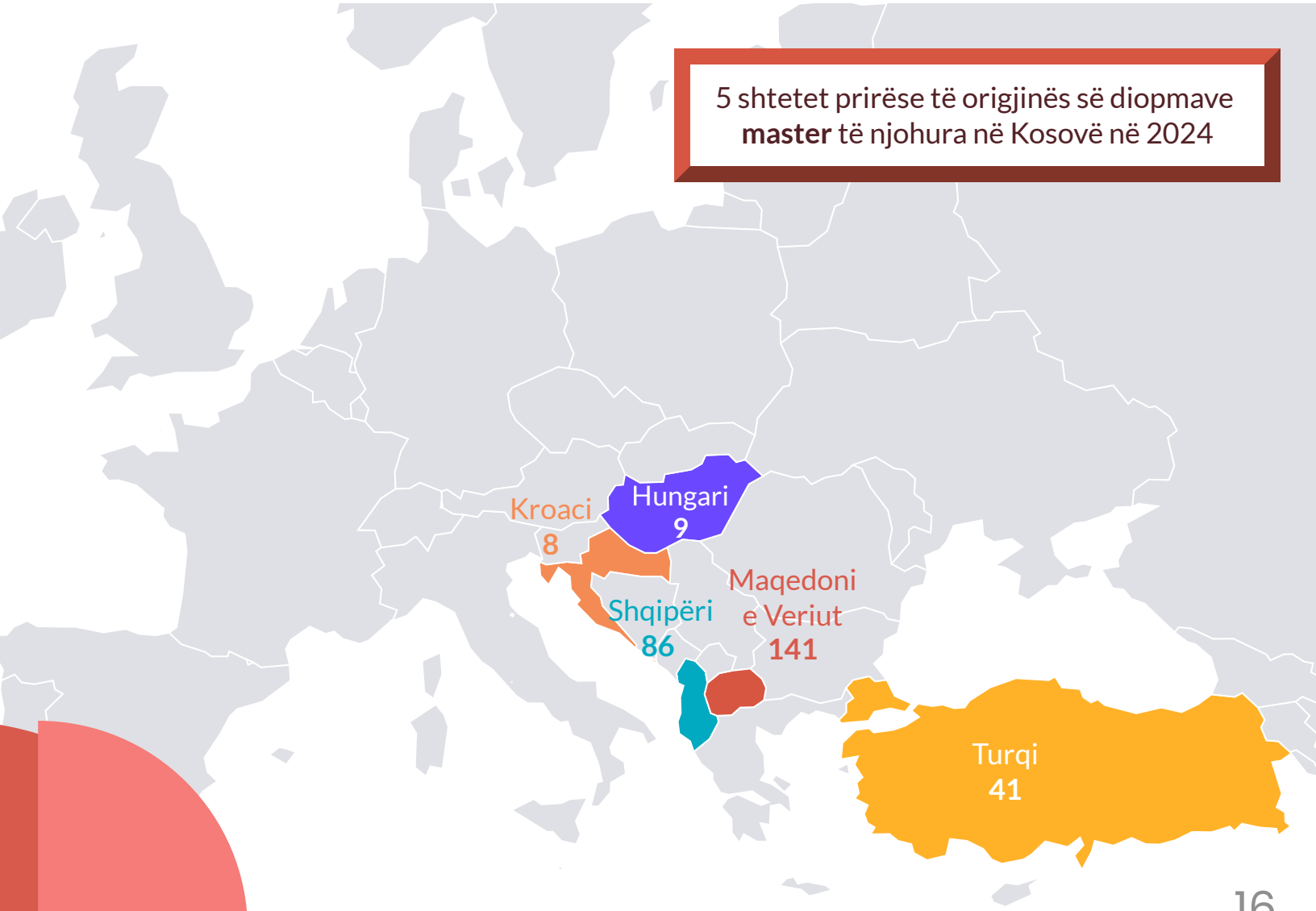
Për nga numri i diplomave të njohura dominojnë ato të nivelit master. Në 2024 janë njohur 347 diploma master që përbën 48% të të gjitha diplomave të njohura.

5 shtetet prirëse të origjinës së diplomave master të njohura në Kosovë në 2024

Tri shtetet nga të cilat Kosova ka importuar më së shumti diploma master janë Maqedonia e Veriut, Shqipëria dhe Turqia. Duhet theksuar se kjo gradë shkencore ka pasur më shumti njohje krahasuar me gradat e tjera. Mbi gjysma e diplomave të njohura në Kosovë në vitin 2024 kanë qenë të kësaj grade.

77% e të gjitha diplomave të nivelit master që janë njohur në Kosovë në vitin 2024, vijnë nga tri shtetet e para në tabelë.

Në krahasim me vitin 2023, mund të vërejmë se tri shtetet që prijnë për nga numri i diplomave Master të njohura në Kosovë vazhdojnë të jenë Maqedonia e Veriut, Shqipëria dhe Turqia.

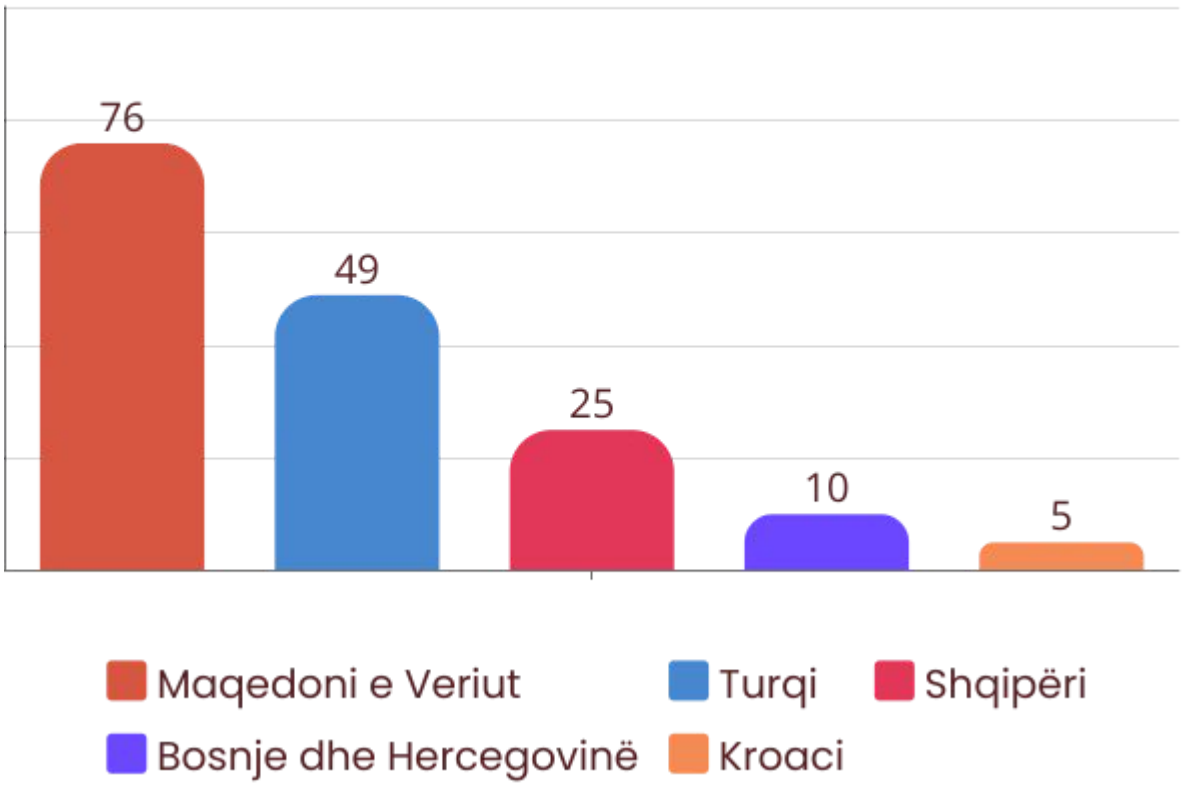
5 shtetet prirëse të origjinës së diplomave Master në 2 vitet e fundit

2023	2024
1 Maqedoni e Veriut	1 Maqedoni e Veriut
2 Shqipëri	2 Shqipëri
3 Turqi	3 Turqi
4 Mbretëri e Bashkuar ↘	↗ 4 Hungari
5 Itali ↘	↗ 5 Kroaci

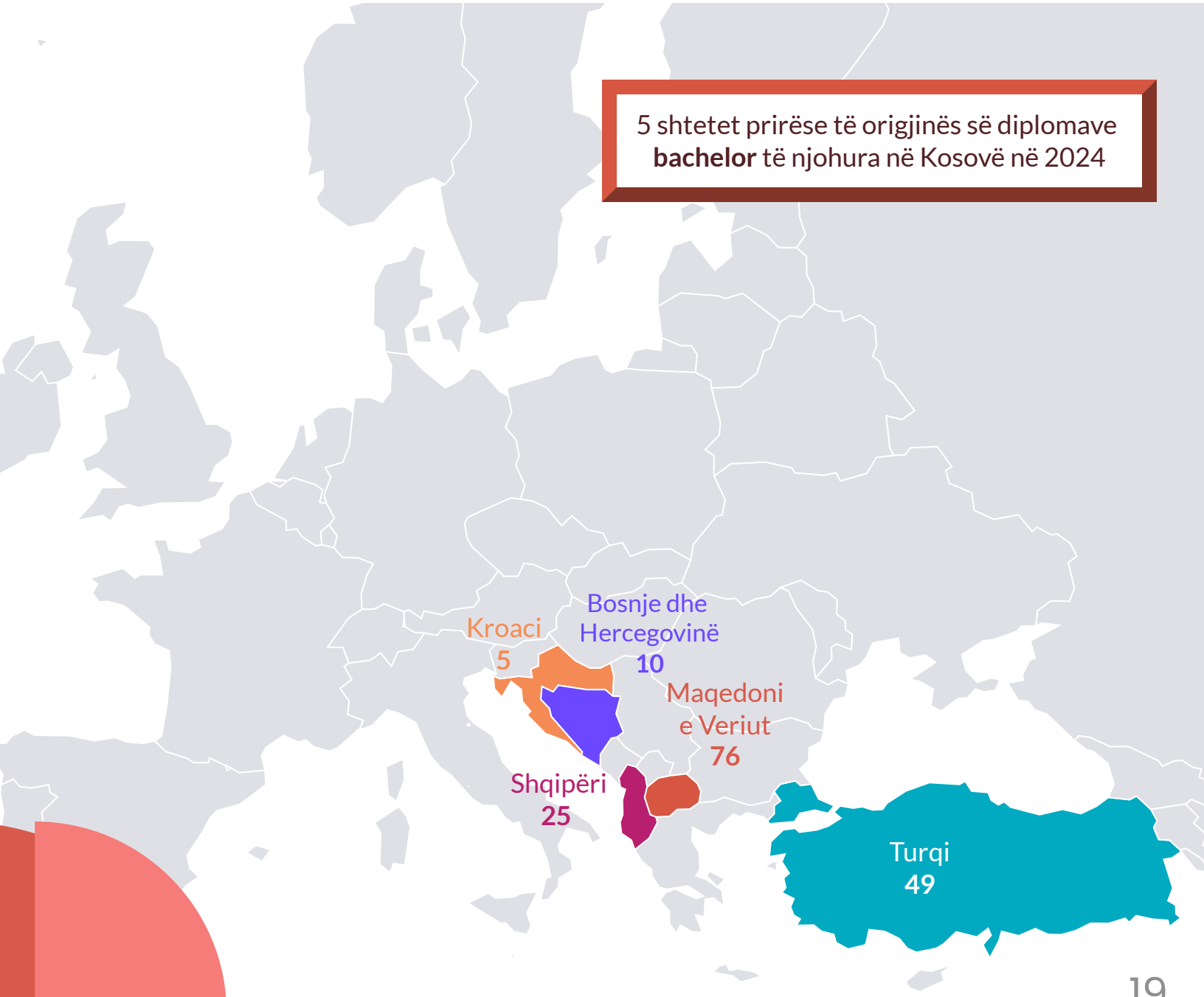
Diplomat e njohura në nivelin e studimeve themelore – Bachelor

Në vitin 2024 janë njohur 209 diploma të nivelit të studimeve themelore Bachelor, që përbën 29% të të gjitha diplomave të njohura në Kosovë.

5 shtetet prirëse të origjinës së diplomave bachelor të njohura në Kosovë në 2024

Sa i përket gradës Bachelor edhe këtu Maqedonia e Veriut prinë si vendi origjinë i mbi 36% të të gjitha diplomave të njohura në Kosovë në 2024. Turqia është e dyta para Shqipërisë në renditjen e shteteve origjinë të diplomave bachelor të njohura në Kosovë në 2024.

Në nivelin Bachelor, ngjashëm me vitin e kaluar tri shtetet prej të cilave janë njohur më së shumti diploma janë Maqedonia e Veriut, Turqia dhe Shqipëria.

5 shtetet prirëse të origjinës së diplomave Bachelor në 2 vitet e fundit

2023	2024
1 Maqedoni e Veriut	1 Maqedoni e Veriut
2 Turqi	2 Turqi
3 Shqipëri	3 Shqipëri
4 SHBA ↘	↗ 4 Bosnje dhe Hercegovinë
5 Arabia Saudite ↘	↗ 5 Kroaci

Tabela e plotë e njohjeve sipas niveleve të studimit dhe shteteve origjinë të diplomave

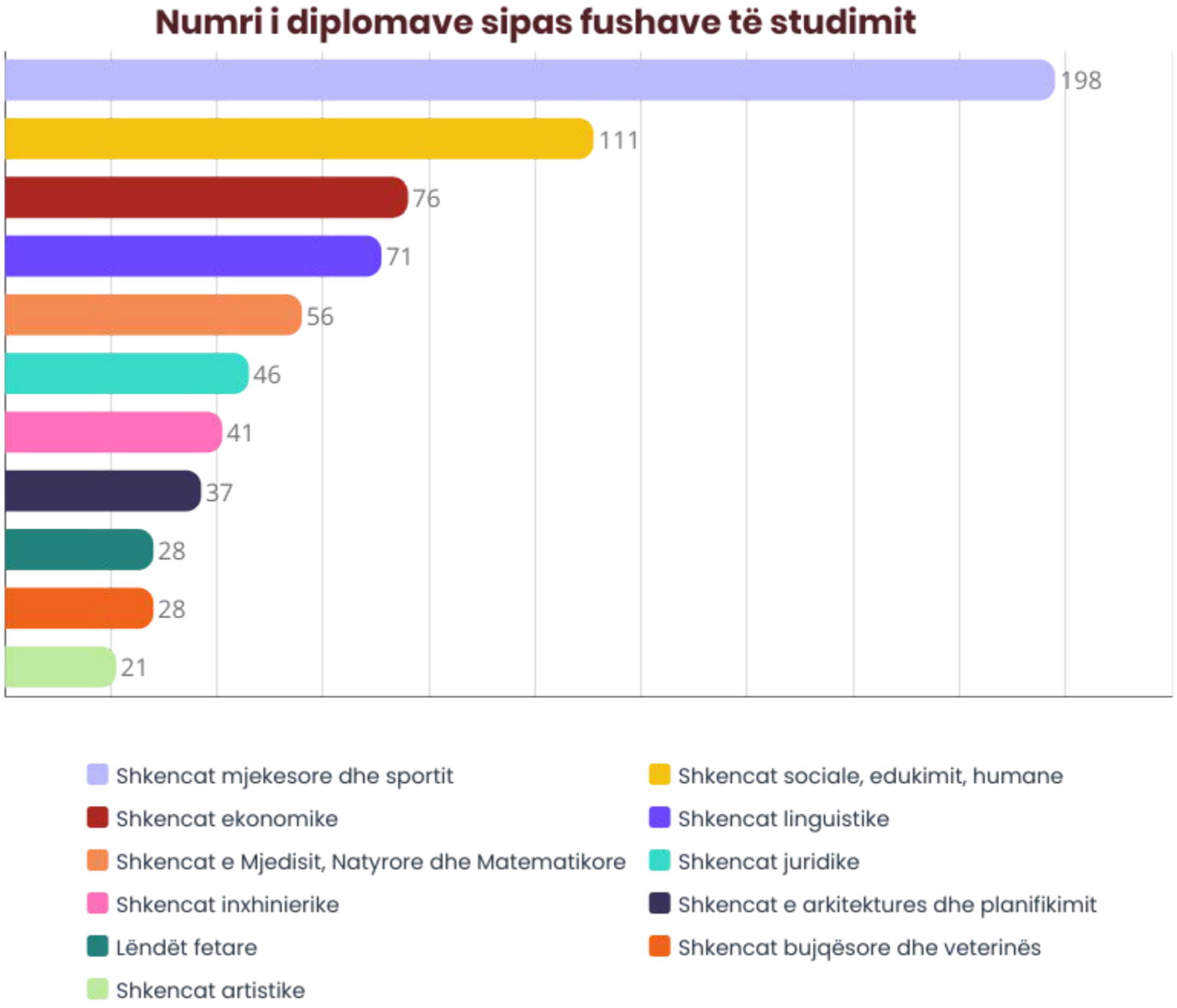
Shteti	Doktoraturë	Master	Bachelor	Të tjera
Maqedoni e Veriut	72	141	76	
Shqipëri	4	86	25	
Turqi	12	41	49	8
Bosnje dhe Hercegovinë	23	5	10	1
Kroaci	4	8	5	
Bullgari	9	4	2	
Hungari	2	9	4	
Itali	3	5	4	
SHBA	2	8	2	
Mbretëri e Bashkuar	1	6	4	
Greqi	2	7	1	
Gjermani	5	3	1	
Jordani	1	2	5	
Arabia Saudite		2	5	
Austri	3	4		
Francë	3	2	2	
Holandë	1	2	1	
Sllovenia	1	2		
Suedi		3		

Tabela e plotë e njohjeve sipas niveleve të studimit dhe shteteve origjinë të diplomave

Shteti	Doktoraturë	Master	Bachelor	Të tjera
Australi		1	1	
Malajzi		1	1	
Poloni			2	
Zvicër		2		
Belgjike		1		
Republika Çeke			1	
Filipine			1	
Finlande			1	
Indi			1	
Irlandë		1		
Islandë			1	
Izrael			1	
Kanada			1	
Lituani		1		
Mali i Zi			1	
Qipro			1	
Total	**148**	**347**	**209**	**9**

Të dhënat për njohjen e diplomave sipas fushës së studimit

Janë 11 fusha të studimit të kategorizuara sipas qendrës NARIC. Në grafikën e mëposhtme shihet numri i diplomave sipas fushave të studimit.

Krahasimi i fushave të studimit me vitet e kaluara

Fusha e studimit	2022	2023	2024
Shkencat mjekësore dhe sportit	210	258	198
Shkencat sociale, edukimit, humane	139	160	111
Shkencat ekonomike	102	83	76
Shkencat linguistike	74	79	71
Shkencat e Mjedisit, Natyrore dhe Matematikore	51	25	56
Shkencat juridike	85	39	46
Shkencat inxhinierike	53	85	41
Shkencat e arkitekturës dhe planifikimit	14	51	37
Lëndët fetare	11	24	28
Shkencat bujqësore dhe veterinës	15	14	28
Shkencat artistike	25	24	21

Qendra NARIC shfrytëzon kategorizimet e veta të fushave të studimit për njohje të diplomave. Sipas këtij kategorizimi, 28% e diplomave të njohura në 2024 i takojnë fushës së mjekësisë dhe sportit. Kjo do të thotë që kualifikimet shëndetësore dhe në një masë të vogël ata të sportit, janë importuar më së shumti në Kosovë. Mjekësia dhe sporti, së bashku me atë sociale, të edukimit dhe humane janë fushat e studimit të gati gjysmës së diplomave të importuara dhe të njohura në Kosovë.

Verifikimi i diplomave të fituara në Kosovë

Verifikimi është akt i pranimit të diplomave apo kualifikimeve të marra në institucione të Kosovës. Rëndom ka më shumë kërkesa për verifikim sesa për njohje. 4,188 diploma janë verifikuar në vitin 2024.

Diploma të verifikuara	
Viti	**Numri**
2022	4,032
2023	3,212
2024	4,188
Total	**11,432**

Qendra NARIC nuk ka një rubrikë të veçantë përmes të cilës palët mund të deklarohen se për çfarë arsye po e bëjnë verifikimin e diplomës. Mirëpo sipas NARIC, në të shumtën e rasteve palët janë vetdeklaruar për motivin e kërkesës dhe shumica prej tyre, kanë treguar se këtë po e bëjnë për të shkuar jashtë vendit për vazhdim të studimeve apo për të kërkuar një punë jashtë Kosovës.

Krahasimi i numri të diplomave të verifikuara në tri vitet e fundit tregon që çdo vit mbi tre mijë profesionistë kanë verifikuar diplomën për përdorim jashtë Kosove. Kjo mund të jetë bërë për arsye të shkollim të mëtutjeshëm apo edhe punësim jashtë vendi.

Sfidat

Shumica e sfidave me të cilat është përballur qendra NARIC në vitin 2024 janë të njëjta me ato të viteve të mëparshme.
Me mbështetjen e projektit HEI25, gjatë vitit 2023 ishte bërë vlerësimi i nevojave të qendrës, dhe është prodhuar një raport me rekomandime për tejkalimin e tyre. Në vazhdim janë të listuara sfidat kyçe që janë hasur gjatë monitorimit të qendrës, si dhe janë përmbledhur sfidat e tjera të identifikuara gjatë vlerësimit të nevojave e të cilat edhe në vitin 2024 janë të njëjta.

- Stafi i pamjaftueshëm
- Mungesa e bazës së të dhënave
- Programet e pa akredituara
- Pamundësia e anëtarësimit në ENIC
- Sfidat e tjera të identifikuara në raportin e vlerësimit të nevojave
- Paditë

Personel i pamjaftueshëm deri në digjitalizim të proceseve

Sfida kryesore e qendrës NARIC Kosova vazhdon të jetë personeli i limituar. Puna kryesore e qendrës konsiston në trajtimin e aplikimeve për njohje dhe verifikim të diplomave. Kjo ka bërë që në periudha të caktuara të vitit stafi të jetë tërësisht i angazhuar në punën me palë. Në vitin 2024 në qendrën NARIC kanë punuar dy persona për Arsim Parauniversitar, një zyrtarë i rregullt dhe një praktikant/konsulent, ndërkaq për Arsim të Lartë kanë qenë dy zyrtarë dhe një praktikant/konsulent. Në rrethanat aktuale ku proceset bëhen në mënyrë manuale nga personeli, është e pamundur që me një numër kaq të vogël të personelit të kryhen në afatet e përcaktuara ligjore procedura e verifikimit dhe njohjeve.

Rekrutimi i përkohshëm i kontraktorëve/konsulentëve individual ende bëhet përmes platformës e-prokurimi dhe 70 për qind të shërbimeve apo aktiviteteve të kësaj qendre kryhen përmes tyre.

Mungesa e bazës së të dhënave

Qendra NARIC vazhdon të shërbehet me një platformë digjitale të aplikimit për njohje dhe verifikim të diplomave. Fatkeqësisht kjo platformë nuk mund të prodhojë të dhëna të përmbledhura mbi llojin e diplomave, fushën e studimit, nivelit, shteteve origjinë dhe të gjitha kombinimeve të tjera, mbi të cilat mund të orientohen politikat e qendrës.

Ky raport ka grumbulluar të dhëna që janë nxjerrë në mënyra manuale - një proces i cili shumë lehtë mund të ishte automatizuar në një bazë së të dhënave digjitale. Një databazë e tillë do të mundësonte të kuptojmë për shembull:

Cilat janë shtetet me numrin më të madh të diplomave të nivelit të doktoratës të cilat vijnë për t'u njohur në qendër? A ka ndonjë prej tyre që ka numër të madh të diplomave të tilla?

Nëse nga shteti X janë fituar 50% e diplomave të doktoratës që vijnë për njohje, atëherë duhet të shikohet se çfarë cilësie kanë ato, dhe nëse është nevoja të krijohen politika të veçanta për këto raste të cilat potencialisht mund të dëmtojnë tregun e punës në Kosovë.

Të dhëna të ngjashme mund të nxirren edhe për verifikimin e diplomave vendore. Për shembull mund të kuptojmë se çfarë profile janë duke kërkuar verifikim për të punuar jashtë Kosovës. Kjo do të ndihmonte për të kuptuar ikjen e punëtorëve me aftësi të caktuara si mjek, infermier, inxhinier, e të tjerë.

Programet e paakredituara

Një nga arsyet kryesore të mos njohjeve dhe mos verifikimeve të diplomave është se ato janë marrë në programet ose institucionet që nuk kanë pasur akreditim. Shumica e këtyre rasteve janë diploma të fituara para shumë kohësh, kur nuk kanë ekzistuar mekanizma të fortë të sigurimit të cilësisë në Kosovë dhe rajon.

Duhet theksuar se deri para pak kohësh programet studimore në Shqipëri janë akredituar me vendim të Ministrit të Arsimit, pa verifikim të thukët të cilësisë të bërë nga një agjenci e pavarur siç janë agjencitë e akreditimit ose të sigurimit të cilësisë. Shumë nga diplomat e fituara gjatë asaj kohe janë marrë në universitete fiktive të cilat më vonë do të ishin objekt i organeve të rendit në Shqipëri, siç ishte rasti me Universitetin Kristal, i cili lëshonte diploma pa prezencë të studentëve, kishte ndërtesa pa leje dhe programe studimore false[1].

[1] Skandal me Universitetin "Kristal", diplomë me 10 ditë prezencë, godina pa leje, regjistrime pa programe dhe diploma false. (2014) Sot.com.al.

Viktimat kryesore të këtyre rasteve kanë qenë studentët të cilët nuk kanë qenë në dijeni që programet ose institucionet ku ata janë regjistruar nuk kanë pasur akreditim.

Pamundësia e anëtarësimit në rrjetin ENIC/NARIC

Qendra Kombëtare për Njohje të Diplomave ka qasje të kufizuar rreth institucioneve dhe programeve sa i përket informatave që i duhet grumbulluar për të njohur diplomat e fituara në shtete të ndryshme të botës.

Kosova nuk është anëtare e Rrjetit Evropian të Qendrave të Informacionit (tutje ENIC nga anglisht, European Network for Information Centers). Kjo për shkak se Kosova nuk është anëtare e UNESCO dhe e Këshillit të Evropës, që janë themeluesit e ENIC.

Anëtarësimi i Kosovës në ENIC do thotë njohje më të lehtë të kualifikimeve akademike dhe profesionale, duke lehtësuar lëvizshmërinë për arsim dhe punësim. Ndonëse qendra NARIC nuk është pjesë e ENIC, në formë të konsiderueshme ajo zbaton parimet dhe standardet e saj.

Fatkeqësisht problemi politik i anëtarësimit të Kosovës në KE dhe UNESCO do të vazhdojë të penalizojë studentët, stafin akademik dhe profesionistët që përmes ENIC do të mund të kishin qasje më të lehtë në treg të punës dhe shkollim.

Mungesa e një ligji të veçantë për NARIC

Kjo qendër ende funksionon pa një ligj të veçantë i cili rregullon specifikat e punës dhe vendimmarrjes sa i përket njohjes, verifikimit dhe barasvlerës së diplomave. Gjatë vitit 2024 nuk është iniciuar koncept dokumenti i cili më pas do të duhej të zhvillohej në procedura të tjera nëse mbështetet nga Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit (MASHTI).

Mungesa e një ligji të tillë, mbetet një ndër sfidat më të vështira për NARIC-un dhe kjo për arsye se tashmë ka raste në të cilat Gjykata ka obliguar Ministrinë e Arsimit, konkretisht Këshillin Shtetëror për Njohje (KShNj) dhe Qendrën NARIC, që të zbatojë vendimin e saj për njohje të diplomave.

Kjo ndodhë për shkak që kjo qendër në procese gjyqësore mund të mbrohet vetëm me Ligjin për Arsimin e Lartë dhe aty nuk është e specifikuar

funksionimi i kësaj qendre, ndërkaq udhëzimet administrative me të cilat operon kjo qendër për vite, në gjykatë nuk e kanë rëndësinë sa të ligjit. Prandaj deri në momentin që të ekzistojë një ligj i caktuar për punën e kësaj qendre, do të vazhdojë të ketë palë të cilat e fitojnë të drejtën e njohjes së diplomës përmes gjykatës pa kaluar nëpër filtrat e ekspertëve të fushave siç ndodhë rëndom përmes Këshillit Shtetëror për Njohje.

Paditë

Gjatë vitit 2024 kanë qenë pesë padi proceset gjyqësore të të cilave nuk kanë arritur të përfundohen kundër qendrës NARIC. Të gjitha kanë pasur të bëjnë me mos njohjen e diplomës nga ana e qendrës, qoftë për shkak të mospërputhjes së nivelit, apo për arsye të tjera.

E ardhmja e Qendrës NARIC

Digjitalizimi

Qendra NARIC është e orientuar në digjitalizimin e të gjitha proceseve brenda saj, përfshirë edhe grumbullimin dhe raportimin e të dhënave. Për këtë gjë qendra është duke përdorur mbështetjen e projekteve të huaja siç është HEI25, përmes të cilit projekt, është filluar me grumbullimin e lëndëve të arkivuara nga viti 2018 deri në vitin 2024 të cilat do të jenë të digjitalizuara.

Këto të dhëna do të shërbejnë për të prodhuar informacion real mbi të cilin mund të orientohen politikat për njohje dhe verifikim, me qëllim në njërën anë mbrojtjen dhe sigurimin e cilësisë së arsimit në Kosovë, dhe në anën tjetër lehtësimin e lëvizshmërisë për punësim dhe arsimim të qytetarëve.

Procedura të reja

Në të kaluarën e afërt qendra NARIC është kritikuar për mungesën e bazës ligjore mbi të cilat i ka bazuar udhëzimet administrative dhe rregullativat e tjera dytësore. Për këtë gjë qendra është duke i rishikuar dokumentet e saja rregulluese për të i harmonizuar ato me ligjet në fuqi.

Rregullorja e re e Këshillit Shtetëror për Njohje ka lehtësuar punën e tij dhe ka rritur funksionalitetin. Këtu përfshihen edhe procedurat e qarta të zgjedhjes së kryesuesit, si dhe mbajtja më e shpeshtë e mbledhjeve në të cilat merren vendimet përfundimtare për njohje dhe verifikim.

Me qëllim të harmonizimit të rregullativave me ENIC, dhe për të përshpejtuar proceset integruese në Bashkimin Evropian, qendra NARIC është duke i rishikuar procedurat e saja të njohjes së diplomave të fituara jashtë Kosovës.

Këtu përfshihen edhe mundësitë për adaptimin e tri proceseve të veçanta për njohje të diplomave nga shtetet anëtarë të ENIC, shteteve të Ballkanit Perëndimor dhe të gjitha të tjerave.

Si punon qendra NARIC?

Definicione kryesore

- **QENDRA KOMBËTARE PËR NJOHJE DHE INFORMIM AKADEMIK (NARIC – National Academic Recognition and Information Center)** - përbëhet nga Zyra e Qendrës dhe Këshilli Shtetëror për Njohje dhe ofron informacion në procedurat për njohjen e diplomave dhe kualifikimeve të huaja, si dhe ofron informata për sistemin e arsimit të lartë dhe kualifikimet në Kosovë me kërkesë të shteteve të tjera.

- **KËSHILLI SHTETËROR PËR NJOHJE (KShNj)** – është organ i cili merr vendime për njohje/barasvlerë apo mosnjohje/mosbarasvlerë, duke u bazuar në dosjen e parashtruesit të kërkesës dhe raportin e përgatitur nga zyrtari i Qendrës dhe në raste të veçanta, bazuar në rekomandimin e komisionit të ekspertëve. Përbëhet nga profesorë universitar të fushave të ndryshme studimore.

- **NJOHJE** – do të thotë një pranim zyrtar nga ana e Ministrisë së Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit në Kosovë (MAShTI), i një diplome të fituar jashtë vendit, e cila e konfirmon saktësinë dhe vërtetësinë e saj. Njohja, ose nostrifikimi siç është quajtur në të kaluarën, shërben si dëshmi që diploma e fituar jashtë Kosovës vlen brenda saj.

- **BARASVLERË** – do të thotë një pranim zyrtar nga ana e MAShTI-it i një diplome të fituar jashtë vendit, e cila e konfirmon saktësinë dhe vërtetësinë e saj dhe bën krahasueshmërinë me nivelin e diplomave dhe fushës studimore përkatëse në vend.

- **VERIFIKIM** – Vlefshmëria e diplomës vërteton ekuivalencën e kredive dhe të diplomës së çdo certifikimi të fituar në cilindo nga institucionet e akredituara në Kosovë, që mbajnë një akreditim ekuivalent. Pra do të thotë një pranim zyrtar nga ana e Ministrisë së Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit në Kosovë (MAShTI), i një diplome të fituar brenda vendit. Ky shërbim i certifikimit të diplomës ka për qëllim lehtësimin e pranimit jashtë Kosovës të diplomave dhe kredive të fituara nga institucionet e akredituara brenda Kosovës.

- **INFORMIMI AKADEMIK** – është shërbimi i tretë që qendra NARIC e kryen për institucionet dhe qytetarët në Kosovë dhe ka të bëjë ndër të tjera me qartësimin e fushave të studimit të diplomave, interpretimin e notave mesatare dhe kredive

Baza ligjore dhe procedurat

Qendra NARIC aktualisht vepron duke u bazuar në legjislacionin në fuqi si më poshtë:

- Ligjin për Arsimin e Lartë në Republikën e Kosovës [1]
- Udhëzimin Administrativ për verifikimin e dokumentacionit shkollor (Publik dhe privat) për nevojat e kandidatëve që shkollohen jashtë shtetit.[2]
- Udhëzimin Administrativ për Parimet dhe Procedurat e Njohjes së Diplomave, Gradave dhe Kualifikimeve të Shkollave të Larta Profesionale dhe Universitare të Fituara Jashtë Republikës së Kosovës.[3]
- Rregullorja e punës së Këshillit Shtetëror për Njohje dhe Komisioneve nga Fushat Përkatëse

[1] Ligji për Arsimin e Lartë, linku: https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2761
[2] Udhëzimi Administrativ për Verifikimin e Dokumentacionit Shkollor (Publik dhe privat) për Nevojat e Kandidatëve që Shkollohen Jashtë Shtetit, linku: https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10210
[3] Udhëzimi administrativ për Parimet dhe Procedurat e Njohjes së Diplomave, Gradave dhe Kualifikimeve të Shkollave të Larta Profesionale dhe Universitare të Fituara Jashtë Republikës së Kosovës, linku, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=15228
[4] Faqja e Qendrës Kombëtare për Njohje të Diplomave: https://naric-ks.online/

Diplomat e fituara në universitete publike të rajonit dhe në universitete që gjenden në listat e rangimeve botërore si në Academic Ranking of World Universities (ARWU), Times Higher Education World University Ranking (THE) dhe QS World University Ranking, pasi arrijnë të konfirmohen nga shteti përkatës se janë autentike dhe të vlefshme, miratohen nga Qendra NARIC pa kaluar nëpër Këshillin Shtetëror për Njohje.

Këshilli Shtetëror për Njohje, konkretisht anëtari i fushës së studimit prej të cilës është fituar diploma shqyrton fillimisht aplikimin për njohje të diplomës mirëpo në rast të ndonjë paqartësie ai aplikim diskutohet edhe me anëtarët e tjerë të këshillit, në të kundërtën pas shqyrtimit nënshkruhet nga anëtari i fushës përkatëse dhe aplikuesi pranon vendimin nga Qendra NARIC se diploma i është njohur.

Qendra NARIC Kosova, kërkon informacion pranë qendrave të rrjetit evropian të informimit dhe njohjes së diplomave (ENIC – NARIC), mbi statusin e institucioneve të arsimit të lartë, vlefshmërinë e diplomave apo certifikatave, nivelin e tyre sipas Kornizës Kombëtare/Evropiane të Kualifikimeve, si dhe informacione tjera shtesë në funksion të njohjes/barasvlerës të diplomës.

Aplikimi për njohje të kualifikimeve të shkollave të larta profesionale dhe universitare të fituara jashtë Republikës së Kosovës është i mundur përmes ueb faqes së kësaj qendre. Diplomat e fituara jashtë vendit duhet të kalojnë përmes procesit të njohjes nga ana e Ministrisë së Arsimit për të konfirmuar saktësinë dhe vërtetësinë e tyre, ndërsa diplomat e fituara brenda vendit duhet të kalojnë nëpër procesin e verifikimit për të vërtetuar vlefshmërinë e diplomës dhe ekuivalencën e kredive në mënyrë që të lehtësohet pranimit i këtyre diplomave jashtë Kosovës.

Deklaratë e mohimit të përgjegjësisë:

Ky dokument është përpiluar me ndihmë financiare nga Agjencia Austriake për Zhvillim. Pikëpamjet dhe mendimet e shprehura këtu në asnjë mënyrë nuk mund ta pasqyrojnë mendimin zyrtar të Agjencisë Austriake për Zhvillim.

With funding from

Austrian Development Cooperation

Republika e Kosovës
Republika Kosova -Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada - Government
Ministria e Arsimit, e Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit
Ministarstvo za Obrazovanje, Nauku, Tehnologiju i Inovacije
Ministry of Education, Science, Technology and Innovation

Agjencia e Kosovës për Akreditim
Agencija Kosova za Akreditaciju
Kosovo Accreditation Agency

KEC
Qendra për Arsim e Kosovës
Kosova Education Center

ORCA
organizata për rritjen e cilësisë në arsim